

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2016. február 24.
(OR. en)

**Intézményközi referenciaszám:
2013/0091 (COD)**

**14957/15
ADD 1**

**ENFOPOL 403
CSC 305
CODEC 1655**

TERVEZET – A TANÁCS INDOKOLÁSA

Tárgy: A Tanács első olvasatban kialakított álláspontja a Bűnüldözési Együttműködés és Képzés Európai Uniói Ügynökségéről (Europol), valamint a 2009/371/IB, a 2009/934/IB, a 2009/935/IB, a 2009/936/IB és a 2009/968/IB tanácsi határozat felváltásáról és hatályon kívül helyezéséről szóló EURÓPAI PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELET elfogadása céljából

– Tervezet – A Tanács indokolása

I. BEVEZETÉS

A Bizottság 2013. március 27-én előterjesztette a Bűnüldözési Együttműködés és Képzés Európai Ügynökségéről (Europol), valamint a 2009/371/IB és 2005/681/IB határozatok hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslatot¹.

Az Európai Parlament a 2014. február 24-i plenáris ülésén szavazott a bizottsági javaslatra vonatkozó, a 6745/1/14 REV 1 dokumentumban foglalt módosításokról, továbbá a Tanáccsal való tárgyalások megkezdésére vonatkozó megbízásról.

Az IB Tanács a 2014. június 5–6-i ülésén elfogadta a 10033/14 dokumentumban foglalt általános megközelítést.

A Tanács egyúttal megbízta az elnökséget, hogy kezdjen tárgyalásokat az Európai Parlamenttel annak érdekében, hogy az Europolról szóló rendelettervezetről az első olvasat során megállapodás szülessen.

Az olasz, a lett és a luxemburgi elnökség alatt tíz alkalommal került sor háromoldalú egyeztetésre. 2015. november 26-án, a tizedik háromoldalú egyeztetésen végleges kompromisszum született, és a rendelettervezetnek az intézményközi tárgyalásokat követően készített és a 14679/15 dokumentumban található szövegét még aznap benyújtották a COREPER-nek.

Az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság 2015. november 30-án szavazott a rendelettervezetnek az intézményközi tárgyalásokat követően készített szövegéről, és jóváhagyta azt. Az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság elnöke, Claude MORAES levelet küldött az Állandó Képviselők Bizottsága elnökének, melyben jelezte, hogy amennyiben ezt a szöveget a Tanács az e jogalkotási javaslatra vonatkozóan első olvasatban elfogadott álláspontjaként hivatalosan továbbítja az Európai Parlamentnek, akkor ajánlani fogja az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság tagjainak, azután pedig a plenáris ülésnek, hogy a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontját a Parlament a második olvasat során módosítások nélkül fogadja el azzal a kikötéssel, hogy a szöveget mindkét intézmény jogász-nyelvészeinek ellenőrizniük kell, és az érintett fogalommeghatározásokat össze kell hangolni az adatvédelmi irányelvben jóváhagyott fogalommeghatározásokkal.

¹ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Bűnüldözési Együttműködés és Képzés Európai Ügynökségéről (Europol), valamint a 2009/371/IB és 2005/681/IB határozatok hatályon kívül helyezéséről, 8229/13 – COM(2013) 173 final.

A COREPER / a Tanács 2015. december 2-án és 4-én politikai megállapodást fogadott el a 14713/15 dokumentumban foglalt Europol-rendelet szövegével kapcsolatban.

A szöveget ezt követően a jogász-nyelvészek ellenőrizték.

II. CÉL

A rendelet célja az Europol létrehozó 2009/371/IB tanácsi határozat² felváltása volt egy olyan új rendelettel, amely az Európai Unió működéséről szóló szerződés (Lisszaboni Szerződés által bevezetett) 88. cikkén alapul, és amely az Europol hatékonyabbá és elszámoltathatóbbá teszi, továbbá megerősíti annak adatvédelmi rendszerét oly módon, hogy az a lehető legmegfelelőbb támogatást nyújtsa a tagállamoknak a bűnözés elleni küzdelem során.

III. A TANÁCS ELSŐ OLVASATBAN ELFOGADOTT ÁLLÁSPONTJÁNAK ELEMZÉSE

A megállapodás elérése érdekében a rendeletben szereplő következő kérdésekről részletes megbeszéléseket kellett folytatni: parlamenti ellenőrzés, az Europol ügyvezető igazgatójának kinevezése, az adatkezeléssel és az adatvédelemmel kapcsolatos különféle szempontok, a szélsőséges internetes tartalmakkal foglalkozó egység (IRU) és az Europol partnerekkel való kapcsolatai.

Az irányításra vonatkozó kérdések és az intézményközi egyensúly

Hosszas tárgyalásokat követően az Europol-rendelet szövege tükrözi az Európai Parlament megnövekedett szerepét, miután finom intézményközi egyensúly alakult ki a Tanáccsal és a Bizottsággal.

Az Europol tevékenységeinek politikai ellenőrzését a nemzeti parlamentek és az Európai Parlament illetékes bizottsága által létrehozott közös parlamenti ellenőrző csoport végzi majd (51. cikk).

² A Tanács 2009. április 6-i 2009/371/IB határozata az Európai Rendőrségi Hivatal (Europol) létrehozásáról (HL L 121., 2009.5.15., 37. o.)

Az ügyvezető igazgatót a Tanács nevezi ki az előválogatott jelöltek azon listájáról, amelyet a tagállamok által kijelölt tagokból, valamint a Bizottság egy képviselőjéből álló felvételi bizottság állít össze. A kiválasztott jelöltet felkérhetik arra, hogy jelenjen meg az EP illetékes bizottsága előtt, amely nem kötelező erejű véleményt fogalmaz meg a Tanács számára (54. cikk).

Emellett az igazgatótanács szavazati joggal nem rendelkező megfigyelőként bármely olyan személyt meghívhat az ülésére, akinek a véleménye a vita tekintetében releváns lehet, ideértve adott esetben a közös parlamenti ellenőrző csoport egyik képviselőjét is (a 14. cikk (4) bekezdése).

Végezetül pedig: az Europol partnerekkel való kapcsolatai és az együttműködési megállapodások tekintetében megerősítették mind a Bizottság (e megállapodások értékelése), mind pedig a Parlament szerepét (25. cikk).

Ezek a rendelkezések elősegítik az Europolon belül a nagyobb átláthatóságot és elszámoltathatóságot, ugyanakkor kiegyensúlyozott módon tükrözik a Tanács és az Európai Parlament álláspontját.

A szélsőséges internetes tartalmakkal foglalkozó uniós egység (IRU)

2015 elején, a Párizsban és másutt elkövetett terrortámadásokat követően bővült az Europolnak az interneten közzétett radikális propaganda elleni küzdelem területén folytatott tevékenysége, mivel a Tanács felkérte az Europol, hogy alakítsa át a „Figyeld a netet!” elnevezésű fókuszpontját a szélsőséges internetes tartalmakkal foglalkozó uniós egységgé (IRU). A 2009/371/IB tanácsi határozatban foglalt vonatkozó rendelkezések megfelelő jogi alapot teremtettek az ilyen irányú tevékenységhez.

Az új rendelet szövege azonban nem tartalmazott a szélsőséges internetes tartalmak nyomon követésére vonatkozó hasonló rendelkezéseket. Sőt, az eredeti javaslat szövege és a tanácsi általános megközelítés kifejezetten megtiltotta, hogy az Europol személyes adatokat továbbítson magánfelek számára, néhány kivételtől eltekintve, amelyek azonban nem feleltek meg az EU IRU céljának.

Annak érdekében, hogy az Europolnak a jövőben lehetősége legyen a szélsőséges internetes tartalmak nyomon követésével kapcsolatos feladatok elvégzésére, a rendelet szövegét az intézményközi tárgyalások során folytatott hosszas megbeszélések követően a következőképpen módosították:

– a 4. cikk (1) bekezdése egy új m) ponttal egészült ki, amely egyértelmű jogalapot teremt a szélsőséges internetes tartalmak nyomon követéséhez. Emellett a (38) preambulumbekzdés további magyarázattal szolgál arra vonatkozóan, hogy milyen körülmények között és miért van szükség arra, hogy az Europol ilyen feladatokat végezzen;

– a 26. cikk (5) bekezdésének c) pontja nagyon szigorú feltételek mellett lehetővé teszi az Europol számára, hogy nyilvánosan elérhető személyes adatokat továbbítson magánfelek számára. Az adatok továbbításának feltétlenül szükségesnek kell lennie a 4. cikk (1) bekezdésének m) pontja szerinti feladat ellátásához, konkrét és egyedi esetekre kell vonatkoznia, valamint a szóban forgó érintettek alapvető jogai és szabadságai az adott esetben nem élvezhetnek elsőbbséget az adattovábbításhoz fűződő közérdekkel szemben; és

– végezetül teljesen új elemként, a 26. cikk (3) bekezdése értelmében az Europol mostantól közvetlenül magánfelektől is fogadhat személyes adatokat a 26. cikk (5) bekezdésének c) pontja szerinti adattovábbításokat követően és azokkal összefüggésben.

Adatkezelés és adatvédelem

A jelenlegi határozat nagyon szigorú rendelkezéseket foglal magában, amelyek kizárólag elemzési munkafájlokban teszik lehetővé az Europol számára az adatok elemzését. Ez azt jelenti, hogy az Europol nem végezhetett elemzést e fájlok között, és így például nem tudta azonosítani a szervezett bűnözés és a terrorizmus között fennálló vagy esetlegesen létező kapcsolatokat. Ennek eredményeként a több elemzési munkafájl szempontjából is releváns adatok gyakran egyszerre több helyen szerepeltek.

A rendeletben kialakított új rendszer³, amelyet a Tanács határozottan támogatott, felfogását tekintve az eddigőtől eltérő adatvédelmi környezetet képez, amely az Europol szempontjából nézve integrált adatkezelési koncepciót jelent. Ez lehetővé teszi majd az Europol számára a különböző vizsgálatok közötti kapcsolatok és összefüggések azonosítását, illetve a szervezett bűnözés területén jellemző tendenciák és minták feltérképezését (fokozott operatív támogatási képesség). Az adatok duplikálása ezáltal elkerülhető, mivel az adatok egymással egybevetethők (rugalmasság és jogbiztonság). Technológiai szempontból az Europol Információs Rendszerének jelenlegi struktúrája teljes mértékben összeegyeztethető az új adatkezelési rendszer kialakításával. Az adatkezelési és -elemzési struktúrák később bármikor kiigazíthatók a jogi keret további reformja nélkül („technológiásemleges” jogi keret). Az igazgatótanács fogadja el az európai adatvédelmi biztossal folytatott konzultációt követően az információknak az Europol által a 18. cikkel összhangban történő kezeléséhez szükséges eljárásokat tovább részletező iránymutatásokat.

³ Erről a IV. fejezet (adatkezelés), az V. fejezet (partnerekkel való kapcsolatok), a VI. fejezet (adatvédelmi biztosítékok) és a VII. fejezet (jogorvoslat és felelősség) rendelkezik.

Az EP-vel folytatott konstruktív tárgyalásokat követően magas színvonalú adatvédelmi rendszerről jött létre megállapodás. Emellett ezt a rendszert mind belülről (adatvédelmi felelős), mind pedig kívülről (európai adatvédelmi biztos) felügyelik. Ilyen értelemben javul az adatvédelem többek között azért, hogy szigorú korlátozások vonatkoznak az érintettek különleges kategóriái adatainak kezelésére, hogy az adatok különleges kategóriáiról jelentést tesznek az európai adatvédelmi biztosnak, valamint hogy a rendelet szigorú célhoz kötöttséget állapít meg, és az adatokhoz való hozzáférés tekintetében diverzifikált rendszert hoz létre. A végeredmény egy olyan rendszer, amely megoldást kínál a felmerült adatvédelmi aggályokra, ugyanakkor továbbra is fenntartja az Europol hatékonyságát.

A rendelet szövegét a lehető legnagyobb mértékben az adatvédelmi jogszabálycsomaghoz igazították.

IV. KONKLÚZIÓ

A Tanács első olvasatban elfogadott álláspontja tükrözi a Tanács és az Európai Parlament közötti tárgyalások során – a Bizottság közreműködésével – kialakított kompromisszum tartalmát. A rendelet az elfogadását követően a jelenlegi határozat helyébe lép, és 2017. május 1-jétől kell majd alkalmazni. A rendeletben foglalt új rendszer lehetővé teszi az Europol számára, hogy hatékonyabb adatkezelési és adatvédelmi rendszerrel rendelkezzen, továbbá nagyobb operatív rugalmasságot biztosít a számára.